

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Istorie și Filosofie
1.3 Departamentul	de Filosofie în limba maghiară
1.4 Domeniul de studii	Filosofie
1.5 Ciclul de studii	Masterat
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Teorie critică și studii multiculturale (în limba maghiară)

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Teorii ale interpretării (Értelmezésméletek)						
2.2 Titularul activităților de curs	Prof. univ. dr. Veress Carol						
2.3 Titularul activităților de seminar	Prof. univ. dr. Veress Carol						
2.4 Anul de studiu	2	2.5 Semestrul	3	2.6. Tipul de evaluare	Examen	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					35
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					22
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					35
Tutoriat					28
Examinări					6
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual					126
3.8 Total ore pe semestru					182
3.9 Numărul de credite					7

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	• –
4.2 de competențe	• –

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> Prezență obligatorie la 70% din numărul total al orelor de curs.
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> Participarea la seminarii și elaborarea lucrării de seminar (lucrării aplicative) este obligatorie. Absențele de la seminarii se recuperează până la începerea sesiunii pe baza unui plan individual de recuperare.

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • C1.1 Aprofundarea domeniului de cunoașterea a teoriilor și orientărilor metodologice actuale din filosofia culturii și artei, legate de fenomenele și practicile culturale. • C6.1 Definierea și alegerea metodelor și tehnicilor adecvate de soluționare a unor probleme interumane și interculturale cu un nivel ridicat de complexitate. • C6.2 Identificarea, interpretarea și respectarea în context profesional și în viața cotidiană a diferențelor culturale; recunoașterea pluralismului cultural și politic, specific democrației. • C1.3 Descrierea integrală și în detaliu a conceptelor și metodelor hermeneuticii filosofice și utilizarea lor adecvată în cercetarea fenomenelor și proceselor culturale. • C1.4 Formularea unor judecăți de valoare privind creațiile cultural-artistice, prin aplicarea cunoștințelor filosofice aprofundate. • C2.4 Evaluarea critică și constructivă a modalităților, limitelor și dificultăților de realizare a comunicării cunoașterii în diferite limbaje.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • CT1 Abordarea în mod realist și prin argumentare atât teoretică, cât și practică a unor situații-problemă cu grad ridicat de dificultate în vederea soluționării lor eficiente • CT2 Gestionarea de activități sau proiecte profesionale complexe, prin asumarea responsabilității în luarea deciziilor într-o echipă multidisciplinară • CT3 Autogestionarea activităților de dezvoltare profesională proprie și exersarea autonomiei personale în condiții de studiu și de muncă imprevizibile

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea și însușirea regulilor, tehnicilor, procedurilor ale interpretării, prezentate în diferite teorii hermeneutice și nonhermeneutice ale interpretării, și aplicarea acestora în interpretarea operelor filosofice, literare, artistice.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • prezentarea problemei interpretării în diferite teorii hermeneutice și nonhermeneutice ale interpretării • identificarea rolului, funcțiilor și caracteristicilor specifice ale proceselor de interpretare, stabilirea asemănărilor și diferențelor între diferite concepții asupra interpretării. • aplicarea comparativă a diferitelor proceduri interpretative asupra operelor/textelor/experiențelor filosofice, literare, artistice

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Rostire și scriere; oralitate și literalitate (Ong)	prelegere, problematizare, dezbateri	
Urmă – sem – scriere – memorie (Derrida)	prelegere, problematizare, dezbateri	
Ființă – text – experiență – istorie	prelegere, problematizare, dezbateri	
Ce este interpretarea? Ce se întâmplă când interpretăm? „Inter”-ul și constituirea de sens	prelegere, problematizare, dezbateri	
Interpretare – adevăr – personalizare (Pareyson)	prelegere, problematizare, dezbateri	
Caracteristicile teoriilor nonhermeneutice ale interpretării	prelegere, problematizare, dezbateri	
Teorii sociologice și antropologice ale interpretării (Schutz, Geertz)	prelegere, problematizare, dezbateri	
Cultura literală. Interpretare și canonizare (Assmann)	prelegere, problematizare, dezbateri	
Concepții hermeneutice ale interpretării I. (Gadamer)	prelegere, problematizare, dezbateri	
Concepții hermeneutice ale interpretării II. (Ricoeur, Betti)	prelegere, problematizare, dezbateri	
Conflictul interpretărilor (Ricoeur)	prelegere, problematizare, dezbateri	
Subiectul interpretării – statutul intelectualului	prelegere, problematizare, dezbateri	
Limitele și posibilitățile interpretării (Eco, Iser)	prelegere, problematizare, dezbateri	
Argumente contra interpretării (Sontag)	prelegere, problematizare, dezbateri	

Bibliografie

- x x x *A kultúra narratívái*. Narratívák 3. (Szerk. Thomka Beáta). Kijárat Kiadó, Bp., 1999.: CURRIE, Mark: Elbeszélés, politika, történelem. 19–38; RÜSEN, Jörn: A történelem retorikája. 39–50; ASSMANN, Jan: *A kulturális emlékezet*. Atlantisz Könyvkiadó, Bp., 1999. 87–128.
- BETTI, E: *A hermeneutika mint a szellemtudományok általános módszertana*. In: *Olasz filozófiai hermeneutika*. Athenaeum, 1992. I/2. 3–52.
- DERRIDA, Jacques: *Grammatológia*. (Ford. Molnár Miklós.) In: *Életünk – Magyar Műhely*, 1991. 21–51; 53–112.
- FOUCAULT, Michel: *Nyelv a végtelenhez*. Latin Betűk, Debrecen, 2000. 61–70; 119–146; 169–200; 241–250; 345–370.
- GADAMER, Hans-Georg: *Igazság és módszer. Egy filozófiai hermeneutika vázlat*. Gondolat, Bp., 1984; Osiris, Bp., 2003. 191–264, 269–284; 299–623, 425–448.
- HABERMAS, Jürgen: *Az értelemmegértés problémája az empirikus-analitikus cselekvéstudományokban; A szociológia mint a jelen elmélete*. In Jürgen Habermas: *A társadalomtudományok logikája*. Atlantisz, Budapest, 1994. 133–242; 242–276.
- GADAMER, Hans-Georg: *A nyelvek sokfélesége és a világ megértése*. In: *Mi az esztétika?* Athenaeum. 1991. I. köt. 1. füzet. 3–14.
- HIRSCH, E. D.: Gadamer értelmezésmélete; A szerző védelmében. In: *A hermeneutika elmélete*. Második rész. (Szerk. Fabiny Tibor). Ikonológia és Műértelmezés 3. Szeged, 1987. 385–403; 407–428.
- KULCSÁR-SZABÓ Zoltán: *Az interpretáció fogalma „nem hermeneutikai” diskurzusokban*. In Kulcsár-Szabó Zoltán: *Hermeneutikai szakadékok*. Csokonai Kiadó, Debrecen, 2005. 7–83.
- ONG, Walter J.: *Szóbeliség és írásbeliség. A szó technológizálása*. Gondolat Kiadó, Budapest, 2010.
- ORBÁN Jolán: *Derrida írás-fordulata*. Jelenkor Kiadó, Pécs, 1994. 127–264.
- RICOEUR, Paul: *Válogatott irodalomelméleti tanulmányok*. Osiris, Bp., 1999. 9–72.
- RICOEUR, Paul: *Magyarázat és megértés*. In: *A történelem poétikája*. Narratívák 4. (Szerk. Thomka Beáta). Kijárat Kiadó, Bp. 2000. 185–201.
- VERESS Károly: *Közelítések az értelmező vizsgálódáshoz; A megértés folyamata*. In Veress Károly: *A megértés csodájáról. Hermeneutikai vizsgálódások II*. Mentor Kiadó, Marosvásárhely, 2006. 191–245; 246–251.
- VERESS Károly: *Bevezetés a hermeneutikába*. Egyetemi Műhely Kiadó, Bolyai Társaság–Kolozsvár, 2007; 2010. IX, X, XI. fejezet
- Bibliografie pentru dobândirea cunoștințelor hermeneutice necesare în cazul masteranzilor cei care nu au efectuat studii hermeneutice preliminare:***
- FEHÉR M. István: *Hermeneutikai tanulmányok I*. L'Harmattan, Bp., 2001.
- GADAMER, Hans-Georg: *Igazság és módszer. Egy filozófiai hermeneutika vázlat*. Gondolat, Bp., 1984. 191–268; 269–339.
- GRONDIN, Jean: *Bevezetés a filozófiai hermeneutikába*. Osiris, Bp., 2002.
- VERESS Károly: *Bevezetés a hermeneutikába*. Egyetemi Műhely Kiadó, Bolyai Társaság–Kolozsvár, 2007; 2010.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
Organizarea activităților de seminar; dezbateră tematică lucrărilor de seminar	dezbateră	
Considerații teoretice privind raportul între oralitate și literalitate. Dezbateră la seminar – W. J. Ong: <i>Szóbeliség és írásbeliség</i> . 136–154.	referat, problematizare, dezbateră	masteranzii: - conspect -1 pagina - 3 întrebări - răspunsuri posibile
Conceptul de urmă; corelațiile sale cu scrierea și memoria. Dezbateră la seminar – J. Derrida: <i>Grammatológia</i> . <i>Második fejezet: Nyelvészet és grammatológia</i> . 53–112.	referat, problematizare, dezbateră	masteranzii: - conspect -1 pagina - 2 întrebări - răspunsuri posibile
Structura „ca” a interpretării; relația sa cu ființa și cu propoziția. Dezbateră la seminar – M. Heidegger: <i>Lét és idő</i> . 281–314	referat, problematizare, dezbateră	masteranzii: - conspect -1 pagina - 3 întrebări - răspunsuri posibile
Corelația între interpretare și adevăr; caracterul personal al interpretării. Dezbateră la seminar – L. Pareyson: <i>Az interpretáció eredendő volta</i> . 116–149.	referat, problematizare, dezbateră	masteranzii: - conspect -1 pagina - 3 întrebări - răspunsuri posibile
Interpretarea acțiunilor – interpretarea culturilor	referat, problematizare,	masteranzii: - conspect -1-1 pagina

Dezbateră la seminar – A. Schütz: <i>A cselekvések köznapj és tudományos értelmezése</i> . 178–228; Cl. Geertz: <i>Sűrű leírás; „A bennszülöttek szemszögéből”</i> . 194–226; 227–245.	dezbateră	- 5 întrebări - răspunsuri posibile
Interpretare – repetiție – fixare – canon; comentariul și tradiția Dezbateră la seminar – Assmann, Jan: <i>Írásos kultúra</i> . 87–102.; Komoróczy Géza: <i>A kommentár mint szellemi magatartás</i> . 342–357.	referat, problematizare, dezbateră	masteranzii: - conspect -1-1 pagina - 3 întrebări - răspunsuri posibile
Textul ca concept hermeneutic Dezbateră la seminar – Hans-Georg Gadamer: <i>Szöveg és interpretáció</i> . 17–41.	referat, problematizare, dezbateră	masteranzii: - conspect -1 pagina - 2 întrebări - răspunsuri posibile
Explicație și interpretare; conflictul interpretărilor Dezbateră la seminar – Ricoeur, Paul: <i>Mi a szöveg?</i> 9–33; Ricoeur, Paul: <i>Az interpretációk konfliktusa</i> 199–216.	referat, problematizare, dezbateră	masteranzii: - conspect -1-1 pagina - 2 întrebări - răspunsuri posibile
Etica interpretării Dezbateră la seminar – Frank, Manfred: <i>Mit jelent „egy szöveget megérteni”?</i> 63–86.	referat, problematizare, dezbateră	masteranzii: - conspect -1 pagina - 2 întrebări - răspunsuri posibile
Limitele interpretării. Dezbateră la seminar – Eco, Umberto: <i>A metaforák értelmezéséről; Charles Sanders Peirce: a mesterséges interpretáció modelljei</i> . 221–251; 471–503.	referat, problematizare, dezbateră	masteranzii: - conspect -1 pagina - 2 întrebări - răspunsuri posibile
Caracterul deschis al interpretării Dezbateră la seminar – Iser, Wolfgang: <i>Az értelmezés piactere; Az értelmezés mint fordítás; Az értelmezés konfigurációi</i> . 15–18; 19–26; 148–160.	referat, problematizare, dezbateră	masteranzii: - conspect -1 pagina - 2 întrebări - răspunsuri posibile
Poziții opuse față de interpretare Dezbateră la seminar Dezbateră la seminar – Sontag, Susan: <i>Az értelmezés ellen</i> . 416–423.	referat, problematizare, dezbateră	masteranzii: - conspect -1 pagina - 2 întrebări - răspunsuri posibile
Evaluarea activității de seminar	Verificare în scris; evaluare orală	
<p>Bibliografie:</p> <p>ASSMANN, Jan: <i>Írásos kultúra</i>. (Ford. Hidas Zoltán.) In Jan Assmann: <i>A kulturális emlékezet. Írás, emlékezés és politikai identitás a korai magaskultúrákban</i>. Atlantisz Könyvkiadó, Bp., 1999. 87–102.</p> <p>DERRIDA, Jacques: <i>Grammatológia</i>. (Ford. Molnár Miklós.) Második fejezet: <i>Nyelvészet és grammatológia</i>. In: <i>Életünk – Magyar Műhely</i>, 1991. 53–112.</p> <p>ECO, Umberto: <i>A metaforák értelmezéséről; Charles Sanders Peirce: a mesterséges interpretáció modelljei</i>. In: <i>Az értelmezés határai</i>. (Ford. Nádor Zsófia.) Európa Könyvkiadó, Budapest, 2013. 221–251; 471–503.</p> <p>FRANK, Manfred: <i>Mit jelent „egy szöveget megérteni”?</i> (Ford. Hegyessy Mária.) In: <i>Az esztétika vége – vagy se vége, se hossza? A modern esztétikai gondolkodás paradigmái</i>. (Vál. Bacsó Béla.) Ikon Kiadó, Budapest, 1995. 63–86.</p> <p>GADAMER, Hans-Georg: <i>Szöveg és interpretáció</i>. In Bacsó Béla (szerk.): <i>Szöveg és interpretáció</i>. Cserépfalvi, [1991]. 17–41.</p> <p>GEERTZ, Clifford: <i>Sűrű leírás. „A bennszülöttek szemszögéből”: az antropológiai megértés természetéről</i>. In <i>Az értelmezés hatalma</i>. Osiris, Bp., 2001. 194–226. 227–245.</p> <p>HEIDEGGER, Martin: <i>Lét és idő</i>. (Ford. Vajda Mihály et all.) Gondolat Kiadó, Budapest, 1989. 281–314.</p> <p>ISER, Wolfgang: <i>Az értelmezés piactere; Az értelmezés mint fordítás; Az értelmezés konfigurációi</i>. In: <i>Az értelmezés világa</i>. (Ford. Lajosi Krisztina.) Gondolat Kiadó, Budapest, 2004. 15–18; 19–26; 148–160.</p> <p>KOMORÓCZY Géza: <i>A kommentár mint szellemi magatartás</i>. In <i>Bezárkózás a nemzeti hagyományba</i>. Századvég Kiadó, Bp., 1992. 342–357.</p> <p>PAREYSON, Luigi: <i>Az interpretáció eredendő volta</i>. (Ford. Kaposi Márton.) In: Athenaeum. Olasz filozófiai</p>		

hermeneutika. I. kötet, 1992. 2. füzet. 116–149.

RICOEUR, Paul: *Az interpretációk konfliktusa*. In: *A hermeneutika elmélete*. Első rész. (Szerk. Fabiny Tibor). Ikonológia és műértelmezés 3. Szeged, 1987. 199–216.

RICOEUR, Paul: *Mi a szöveg?* (Ford. Jeney Éva.) In: *Válogatott irodalomelmleti tanulmányok*. Osiris Kiadó, Budapest, 1999. 9–33.

SCHÜTZ, Alfred: *A cselekvések köznapi és tudományos értelmezése*. In *A fenomenológia a társadalomtudományban*. Gondolat, Bp., 1984. 178–228.

SONTAG, Susan: *Az értelmezés ellen*. (Ford. Rakovszky Zsuzsa.) In: *Literatura*, 1996. 3. szám. 416–423.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- dobândirea capacităților de interpretare, de efectuare a unor investigații interpretative ale unor texte, fenomene și experiențe culturale, abilități în realizarea traducerilor culturale (inter- și multiculturale), contribuții la crearea posibilităților înțelegerii și consensului între partenerii culturali (studii de caz; identificarea disfuncționalităților de interpretare și de înțelegere în relațiile inter- și multiculturale; oferte de soluționare a unor probleme culturale complexe; terapie hermeneutică; traducere culturală).

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Nivelul de însușire, capacitatea de utilizare și aplicare a materiei predate	Verificare pe parcurs; examen scris la sfârșit de semestru	40%
	Nivelul de însușire și capacitatea de aplicare a conceptelor, procedeele, a modului de gândire și a limbajului legate de concepțiile hermeneutic și de cele nonhermeneutice ale interpretării	Verificare pe parcurs; examen scris la sfârșit de semestru	20%
10.5 Seminar/laborator	Cunoașterea conținutului și a aportului metodologic-aplicativ a textelor seminarizate	Evaluarea referatelor prezentate; testarea cunoștințelor și abilităților însușite la sfârșit de semestru	10%
	Munca independentă demonstrată prin prezentarea rezultatelor propriilor cercetări în forma unei lucrări de seminar, prezentată și dezbătută în cadrul colectivului	Evaluarea conținutului și a modului de prezentare a lucrării aplicative	30%
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none">• Prezență în procent de 70% la cursuri și 100% la seminarii.• Elaborarea conspectelor din textele pentru seminar; elaborarea unei lucrări de sinteză despre caracteristicile procedurilor interpretative hermeneutice și nonhermeneutice.• Participarea activă și permanentă în dezbaterile textelor și la prezentarea lucrărilor de sinteză.			

Data completării

28. 03. 2020.

Semnătura titularului de curs

Veress Carol

Semnătura titularului de seminar

Veress Carol

Data avizării în departament

30. 03. 2020.

Semnătura directorului de departament

Demeter Márton Attila